

عنوان:

داروهای تزریقی و عوارض شدید
ناشی از مصرف آن

تهیه و تنظیم:

گروه دارو - مرکز بهداشت
استان آذربایجان شرقی

منبع:

مرکز ثبت و بررسی عوارض نا
خواسته داروها

معاونت غذا و دارو، وزارت
بهداشت و درمان و آموزش

پزشکی

۵

۵. به هنگام تجویز یا تزریق یک داروی تزریقی، حتماً

در رابطه با سابقه ابتلا به هرگونه عارضه دارویی
نسبت به داروی مورد نظر از بیمار سوال فرمایید زیرا
بروز مجدد آن عارضه می تواند کشنده یا تهدیدکننده
حیات باشد.

۶. هنگام تحویل یا تزریق داروهای تزریقی، حتماً نام

فرآورده را مجدداً از روی برچسب فرآورده بخوانید تا
از تزریق اشتباهی فرآورده دیگر پیشگیری شود.

۷. هنگام تحویل یا تزریق داروهای تزریقی، به ظاهر
فیزیکی فرآورده توجه نمایید و در صورت مشاهده
هرگونه ذرات غیرطبیعی و یا هرگونه تغییر رنگ
غیرمعمول از تزریق آن جداً خودداری نمایید.

۸. مصرف بی رویه داروهای تزریقی به دلیل نیاز
به پرسنل آموزش دیده و تجهیزات خاص جهت
تزریق، هزینه تقبل شده توسط بیمار و سیستم
بهداشتی را افزایش می دهد.

۴

بر اساس بررسی های صورت گرفته توسط مرکز ADR، بیش از 50٪ عوارض به ثبت رسیده در این مرکز ناشی از مصرف داروهای تزریقی بوده است که در بسیاری از موارد ارسالی به این مرکز، عوارض گزارش شده قابل پیشگیری بوده است.

عوارض رایج داروهای تزریقی

1. آسیب به عصب و عروق در محل تزریق
2. ایجاد آبسه در محل تزریق
3. خونریزی زیر پوستی و خون مردگی و کبودی محل تزریق
4. انتقال بیماری های عفونی از قبیل هپاتیت های نوع B و C و ایدز

داروهای که در ایران بیشتر به شکل تزریقی مصرف می شوند

1. آنتی بیوتیک ها از قبیل پنی سیلین ، سفازولین ، سفتریاکسون و ...
2. مسکن ها از قبیل کتورولاک ، پیروکسیکام ، دیکلوفناک و ...
3. کورتون ها از قبیل هیدروکورتیزون ، متیل پردنیزولون ، بتامتازون و ...
4. ویتامین ها از قبیل نوروبیون ، ویتامین C و ...
5. آنابولیک ها از قبیل تستوسترون ، ناندربولون و ...

عوارض ناشی از تزریق داروهای هورمونی (تستوسترون ، ناندربولون و ...)

1. ریزش مو در مردان
2. رشد سینه مردان (ژنیکوماستی)
3. کلفتی و خشن شدن صدا در دختران، افزایش رشد موهای زاید در بدن ، کاهش سایز سینه ها
4. یک عارضه بسیار خطرناک سوء مصرف داروهای هورمونی ، ایجاد تومور در کبد می باشد که بسیار خطرناک و کشنده می باشد
5. حملات و سکتة های قلبی و مغزی
6. بیماری های عفونی مهلک از قبیل هپاتیت ، ایدز
7. تغییرات خلقی شدید و افسردگی
8. عوارض پوستی در نوجوانان

توجه به نکات ذیل ضروری می باشد:

1. اثربخشی داروهای تزریقی لزوماً بیشتر از داروهای خوراکی نیست
لذا در مواردی که امکان استفاده از اشکال غیر تزریقی داروها وجود دارد، از استفاده از فرآورده های تزریقی اجتناب نمایید.

2. داروهای تزریقی می توانند منجر به بروز عوارض خاصی شوند که با مصرف فرآورده های غیر تزریقی، غیر ممکن یا کمتر امکان پذیر می باشد. از جمله این عوارض می توان به مواردی نظیر آسیب به عصب در محل تزریق، آسیب به عروق در محل تزریق، آبسه یا سایر عوارض در محل تزریق، خون مردگی و خونریزی های زیر پوستی، ایجاد زخم و باقی ماندن جای آن در محل تزریق اشاره نمود.

3. احتمال انتقال بیماریهای عفونی مانند هپاتیت B، هپاتیت C و ایدز در میان بیماران، کادر درمانی و عموم جامعه در اثر تزریق های غیر ضروری افزایش می یابد. بدیهی است یکی از راههای پیشگیری از انتقال این بیماریها، کاهش تجویز و مصرف غیر ضروری داروهای تزریقی می باشد.

4. کنترل و درمان عوارض ناشی از داروهای تزریقی، در بسیاری از موارد، نسبت به سایر اشکال دارویی مشکل تر می باشد، لذا به منظور پیشگیری از بروز این قبیل عوارض، از تجویز و مصرف غیر ضروری داروهای تزریقی خودداری فرمایید.